

EDITORIAL

Batuan ang pagpaniplang kag mga anti-demokritong tikang ni Duterte

Isa ka engrande nga kampanya nga pagpaniplang batuk sa pumuluyong Pilipino ang ginahimo subong sang rehimeng US-Duterte. Sa ngalan sang “pag-tapna sa Red October”, ang padihut kuno sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) para pukanon si Rodrigo Duterte subong nga Oktubre, ginapahug sang Armed Forces of the Philippines (AFP) nga tapnaon ang basehan nga mga demokratikong kinamatarung sang pumuluyong Pilipino.

Ginatumod ni Duterte ang demokratikong sektor, sa pagsiling kabahin sang plano ang amo nga tikang. Ginainitan ni Duterte ang mga estudyante kag akademiko. Wala-tuo nga ginakusahan sang mga pinuno sang AFP ang mga unibersidad kag kolehiyo nga kabahin sang siling nila padihut nga “Red October”. Ginapanabat sang AFP ang mga administrador kag tag-iya sang mga eskwelahan sa pagtugot sa mga titser kag estudyante nga talakayon kag ipares ang layi militar ni Marcos sa subong nga panahon. Ara

subong ang pamahug sang AFP nga magpasilabot, maniktik o hatagan warning ang mga akademiko nga komunidad sa mga kampus.

Ginapaandaman man ni Duterte kag sang AFP ang mga mamumugon batuk sa paglunsar sang mga welga nga kabahin man kuno sang “Red October”. Plano man kuno sang mga welga nga pasarhan ang mga pabrika, suno sa tiko nga pangrasonan sang AFP.

Ginatabunan sini ang kabuhi-kag-kamatayon nga mga isyu sang pataas

"Batuan..." sundan sa pahina 2

Koordinadong mga aksyon militar sa Bicol

NAGALAB-OT SA 20 operasyong haras ang ginlunsar sang Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Bicol halin Septyembre 24-26 batuk sa mga kampo sang militar kag pulis sa Camarines Sur, Albay kag Masbate. Sa pauna nga mga report, indi magnubo sa walo ka pasista ang napatay sa nasambit nga mga pag-atake. Target sang mga opensiba ang mga yunit sang 9th ID kag mga *mobile force* sang Philippine National Police (PNP).

Sa Albay, tatlo ka kampo sa Camalig kag isa sa Legazpi City ang koordinado nga ginatake sang mga Pulang hangaway mga alas-7 sang gab-i sadtong Septyembre 24. Masunod nga adlaw, tatlo pa nga kampo ang ginpalukpan sang BHB.

"Koordinadong..." sundan sa pahina 3

"Batuan...", mula sa 1

sang sweldo, kontraktwalisasyon kag iban pang reklamo sang mga pumuluyo nga nagatulod sa ila nga maglunsar sang nagkalainlain nga porma sang ululupod nga pagbato. Ang pagpaandam batuk sa mga mamumugon kag estudyante pagpaandam man batuk sa aktibismo sa kampus kag mga pabrika. Tuyo sini nga maggamit sang armadong kusog para sa pagtapna sa demokratikong kinamatarung nga magorganisa, magbuyagyag sa mga kabulkan pangkatilingban kag ululupod nga maghulag para isulong ang ila kaayuhan.

Nabuyagyag ang makitid nga utok-Marcos ni Duterte kag sang AFP. Para sa ila, tanan nga porma sang pagbuyagyag sang matuod nga kahimtangan sosyal sang pumuluyo, pagpahayag sang pagpamatuk kag pag-insister sang lehitimo nga mga interes kabahin sang "himbunanay komunista".

Daku nga tinunto ang ginasing sang AFP nga ginaplano sang PKP ang "Red October" agud iduso si Duterte nga ideklarar ang layi mili-

tar sa bilog nga pungsod. Si Duterte kag ang AFP ang madugay na nga nagahandum nga iimponer ang absoluto nga gahum militar. Ang pinakatuyo nila nga pasingcion ang kampanya sang ekstrahudisyal nga pagpamatay, ilegal nga pagpangaresto kag pagpanghunong kag pagkugmat lunsay sa kaumhan kag kasyudaran agud pangapinan ang pagginahum ni Duterte sa atubang sang nagalapad nga panawagan para siya pukanon.

Tiko ang ginaimbento nga estorya ni Duterte kag sang AFP. Sa isa ka bahin, ginapakagamay niya ang PKP kag Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa pagsiling nga sila "wala sang suporta sang pumuluyo," "wala sang uyat bisan isa ka barangay," kag "mapulbos sa katung-anan sang 2019". Sa pihak nga bahin, nagakadasma naman ang rehimen nga ilaragway ang PKP nga nakapangibabaw nga pamahug kag tagapamandu sa tanan nga demokratikong sektor kag oposisyon sa pulitika sa ila pagpahayag sang disgusto sa nagapungko nga rehimen.

Sa pagpamilit nga paggwaon nga

tanan nga porma sang pagpangindi batuk sa iya pagginahum kabahin sang "plano nga komunista," tuyo ni Duterte nga himuon nga ilegal ang demokratiko nga kahublagaan masa, ang oposisyon kag pati ang kritikal nga midya. Wala-tuo nga ginatudlo ni Duterte nga "kahimbon" o "ginagamit sang mga komunista".

Indi ini malayo sa ginahimo nga iligalisasyon sang AFP sa kaumhan. Bug-os nga komunidad sang mga mangunguma kag minoryang pumuluyo ang ginapaggwa nga nagasuporta sa PKP kag BHB. Sa sini nga taktika sang todo nga gera, ginapahigad sang AFP ang tanan nga mga prosesong ligal kag mga tawhanong kinamatarung, kag ginaimposar ang absolutong gahum sini agud ipaidalum amg libu-libo nga tawo sa armadong pagpamahug, kakugmat kag pagpamwersa sa desperasyon nga magtuga sang ilusyon nga "madamuan nga pagsurender" kag paggwaon nga nakahari kag nakahimo sang iya gusto si Duterte.

Sa idalum sang ginimbento sang AFP nga "Red October", ginagamit ang "multo nga komunista" para paandaman nga atakehon ang mga patriyotiko, demokratiko kag progresibong pwersa nga ara sa unahan sang paghimakas batuk sa tiraniya, pasismo, narco-pulitika kag kontra-pumuluyo nga mga polisiya sang rehimen Duterte. Ginahambal ni Duterte nga ang mga komunista lamang ang iya target, pero ang nagakatabo nga tanan nga nagakontra iya nga ginapuntirya.

Ginalatag niya ang basehan para madeklarar ang layi militar o iban nga porma sang absoluto nga paghari agud palig-unon ang iya rehimen kag palawigon pa ang iya gahum sa atubang sang nagalapad nga panawagan para siya patalsikon. Handum niya nga makuha ang suporta sang mga daku nga burgesya kumprador, mga daku nga agalon nga mayduta kag mga dumulung nga kapitalista sa pagpromisa sang mas daku nga pabor sa idalum sang salsalon-nga-kamot

Bangud sa mga gin-imposar nga

Tomo XLIX No. 19 | Oktubre 7, 2018

Ang *Ang Bayan* ay inilalabas sa wikang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray at Ingles. Tumatanggap ang *Ang Bayan* ng mga kontribusyon sa anyo ng mga artikulo at balita. Hinihikayat din ang mga mambabasa na magpaabot ng mga puna at rekomendasyon sa ikauunlad ng ating pahayagan.

 [instagram.com/sine.proletaryo](https://www.instagram.com/sine.proletaryo)

 @prwc_info

 [fb.com/groups/prwcnewsroom](https://www.facebook.com/groups/prwcnewsroom)

 cppinformationbureau@gmail.com

Kaundan

Editorial: Batuan ang pagpaniplang kag mga anti-demokratikong tikang ni Duterte	1
Mga aksyon militar sa Bicol	1
"Red October," ginkundenar	4
Welga sa NAMASUFA	4
Singgit para sa tunay nga reporma sa duta	6
Pagpanday sang Partido sa Hapmun	8
Mga yabing dokumento sg UDKP	10
5 sibilyan, ginpatay sg rehimen	12
Pagtaas sg presyo sg langis	14
Pagpasilabot sg US	15

Ang *Ang Bayan* ay inilalathala dalawang beses bawat buwan ng Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas

buhis, sa pagduso sang dugang nga liberalisasyon kag iya nahigot-sa-utang kag naputos-sa-korapsyon nga mga ginadalian nga proyekto pang-imprastruktura, ang ekonomya sang Pilipinas nabutang sa bibi sang malala nga krisis. Madasig nga nagakabangkarote ang iya gubyerno nga nagasalig na lang sa pag-impasar sang makapiliang nga buhis, dumuluong nga pautang nga mas mataas ang interes halin sa China kag iban pang dumuluong nga institusyon, ayuda kag mga daan na nga gamit-militar halin sa US.

Nagaantus ang pumuluyong Pilipino sa malapad nga kawad-on sang trabaho, manubo nga sweldo, pagtimbuok sang presyo sang pagkaon kag mga basehan balaklon, kawad-on sang serbisyo sosyal kag kabilugan nga paglubha sang kahimtangan pangkatilingban. Nagaantus ang malapad nga masa sang labi nga nagalubha nga porma sang paghimulos kag pagpamigos.

Nagapanawagan ang Partido sa malapad nga masa sang anakbalhas nga ubos-kusog nga isulong ang ila mga interes pang-ekonomya kag kaayuhan batuk sa anti-pumuluyo, maki-imperyalista kag maki-daku nga negosyo nga mga polisiya ni Duterte. Kadungan sang pagsulong sang paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta, dapat todo nga

isulong ang paghimakas para sa dugang nga sweldo, para sa regulisasyon kag mas maayo nga kundisyon sa pagtrabaho.

Dapat mag-isa ang bilog nga kubay sang mga pamatan-on kag estudyante kag pangapinan ang mga kampus batuk sa mga armadong ahente ni Duterte.

Ginatawgan sang Partido ang pumuluyong Pilipino na batuan sang ubos kusog ang pasistang iskema ni Duterte, ihayag kag batuan ang "Red October" nga saywar sang AFP, kag batuan ang mga plano nga pag-istrikto batuk sa mga demokratikong kinamatarung kag ipanaug ang layi militar agud

tapnaon ang tanan nga pagbato kag oposisyon.

Halin pa sang nagligad nga tuig, nagtuhaw ang malapad nga naghilusang prente batuk sa tiraniya kag pasismo ni Duterte. Samtang nangin mapintas ang mga atake ni Duterte, labi niya nga ginagatungan ang kaakig sang pumuluyo kag ginahangkat sila nga magbato.

Ginabuyok sang Partido ang pumuluyong Pilipino nga labi nga isahon ang tanan nga demokratikong pwersa kag sektor, pandayon ang ila kaisog, pataason ang moral sa pagbato kag maghanda sa dugang nga atake ni Duterte kag magbato nga may dugang nga kapagsik kag determinasyon nga tapuson ang pasista nga rehimensang US-Duterte kag isulong ang ila pungsodnon demokratikong paghimakas.

Samtang nagasulong ang demokratikong kahublagang masa batuk kay Duterte, nagapadayon man nga nagabaskog kag nagasulong ang armado nga rebolusyonaryong kahublagan sa kaumhan sa bilog nga pungsod. Samtang nagadugang ang tiraniko kag pasista nga pagginahum ni Duterte, kag nagadalum ang krisis sang nagaharing sistema, mas labi nga nagadamu ang gusto mag- armas para pukanon si Duterte kag isulong ang rebolusyonaryong pagbag-o sa pungsod. AB

"Koordinadong...", mula sa pahina 1

Sa Camarines Sur, apat nga kampo sang 22nd IB-CAFGU sa banwa sang Libmanan kag isa sa Bato ang magkasunod nga ginharas sang BHB sadtong Septyembre 25. Isa sa mga nasambit nga kampo duha ka beses nga ginharas sa adlaw nga ina. Masunod nga adlaw, duha pa ka detatsment sang 22nd IB-CAFGU ang ginpalukpan.

Sadto man nga Septyembre 25 sa Masbate, apat nga kampo sang PNP Mobile Force ang gin-atake sang BHB. Lakip sa mga ini ang mga kampo sa Cataingan, Masbate City, San Pascual kag San Jacinto. Isa ka adlaw antes sini, ginpalukpan sang mga kaupod ang kampo sang 506th PNP

Mobile Force Company sa Barangay Lalaguna, Mobo.

Maluwas sa koordinadong mga aksyon nga ini, ginreport man sang BHB-Albay ang madinalag-on nga ambus batuk sa isa ka iskward sang 22nd IB-CAFGU sadtong Septyembre 22. Tatlo nga kaaway ang napatay kag isa ang malubha nga napilasan. Sadtong Agosto 21, duha ka elemento sang 2nd IB ang napatay sa ginhiwat nga ambus sa Barangay Panoypoy, Camalig samtang nagaankas sa motorsiklo ang mga suldado pabalik sa nasambit nga barangay nga ila gin-okupar sa idalum sang Oplan Kapayapaan.

Bukidnon. Sadtong Septyembre 30, alas-36 sang gab-i, ginharas

sang BHB-Bukidnon ang mga suldado sang AFP sa Barangay Palacapao, Quezon. Halos kadungan sini, ginpalukpan man sang mga Pulang hangaway ang mga suldado nga nakabase sa Sityo Minongan sang amo man nga barangay. Duha ang nalista nga napilasan sa mga suldado.

Sultan Kudarat. Indi magnubo sa 14 suldado ang napatay kag madamu ang napilasan sa amubus nga ginhimo sang BHB batuk sa Marine Battalion Landing Team 2 sadtong Septyembre 16, mg alas-3 sang hapon sa komunidad sang Sinapsap, Barangay Sangay, Kalamansig. Naggamit ang mga Pulang hangaway sang mga bomba, riple kag tumandok nga mga armas. AB

"Red October," gin-ulan sang pakamalaut

Wala-tuo ang protesta sa nagkalainlain nga bahin sang pungsod agud kundenahon ang padihut nga "Red October" sang rehimeng Duterte nga ginapalapta sining nagtaliwan nga mga semana sang mga tagapamababa sang Armed Forces of the Philippines (AFP).

Sa idalum sang imbento nga "Red October", magahimo kuno sang mga pagpanggamu ang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) sa kasyudaran para itulod si Duterte nga magdeklarar sang layi militar na bug-os nga pungsod. Gindalahig sa kuno himbunanay nga ini ang mga ligal nga mga organisasyong masa, ang malapad nga kahublagan kontra-tiraniya, si Sen. Antonio Trillanes IV kag ang grupong Magdalo kag ang Liberal Party. Nakuha kuno sang AFP ang impormasyon nga ini sa mga "sugilanon sa telepono" sa tunga sang mga lider sang PKP kag iban pang grupo.

Nanguna sa pagpalapta sang disimpormasyon amo sanday AFP Chief of Staff Gen. Carlito Galvez kag *deputy chief for operations* nga si Brig. Gen. Antonio Parlade.

Sadtong Septyembre 21, gindalahig nanday Galvez kag Parlade sa "Red October" ang mga unyon kag nagaprotesta nga mga mamumugon sa PLDT, Monde, NutriAsia kag Jollibee. Gindalahig man ni Galvez ang 18 eskwelahan sa "konspiransiya" sang mag-atubang siya sa pagpamati sa Senado angut sa badyet sang AFP. Ginpaggwa sang duha, hungod man

ukon indi, ang ginasiling sang AFP amo nga malapad kag madalum ang impluwensya sang PKP sa mga pabrika kag eskwelahan nga ini.

Mabaskog nga ginpangin-wala sang Ateneo de Manila University, University of the Philippines (UP), University of Santo Tomas kag iban pa ang akusasyon sang AFP. Suno sa All-UP Academic Employees Union, malisyoso kag peligroso ang pahayag nga ini sang AFP. Siling nila, naghahatag-dalan ang padihut nga ini sa iligal nga sarbeylans, pamwersa kag intimidasyon sa mga indibidwal kag organisasyon nga nagakundenar sa mga polisista ni Duterte, pareho man sang ginahimo nila sa mga buluthuan sang Lumad sa Mindanao.

Pagkatapos ang mabaskog nga pagkundenar sang mga estudyante, titser kag pati sang administrasyon sa mga ginsambit nga mga eskwelahan, ginsiling na lang sang AFP nga "di pa lubos kumpirmado" ang ila listahan. Antes sini, nagpalapta sang pamahug ang tropa ni Duterte nga magapalupok sang bomba" ang BHB sa pila ka mga eskwelahan sa Metro Manila antes ang pagdumdum sang ika-46 nga tuig sang layi militar ni Marcos.

Suno naman sa Center for Trade

Union and Human Rights, ang pagdalahig sa mga unyon kag mamumugon, ilabi na sa NutriAsia, isa ka pagtinguha nga samaran ang mga unyon, pahugon ang mga mamumugon para indi sila mag-organisa kag ikundisyon ang publiko nga ang mga ini target ang programa nga "kontra-insurhensya".

Ginlunsar ang mga aksyong protesta sa nagkalainlain nga bahin sang pungsod. Sa Cagayan de Oro City, nagtipon sa kapitolyo sadtong Oktubre 2 ang organisasyong Lumad nga Kalumbay, upod ang Karapatan kag Movement Against Tyranny agud batuhon sang pula nga *floor wax* ang isa ka *effigy* ni Duterte. Sa amo man nga adlaw, ginpangunahan sang Bayan ang piket sa atubang sang hedkwarters sang Camp Aguinaldo sa Quezon City agud kundenaron ang padihut sang militar.

Ginpangunahan naman sang Anakbayan ang "Black Friday Protest" sining Oktubre 5 sa UST, PUP-Sta. Mesa, UP Diliman, kag De La Salle University-Manila. Ginkundenar sang mga estudyante, lakip ang mga administrasyon sang mga unibersidad, ang kabutigan nga ginpaulan liwat sang AFP nga nagngalan sa mga unibersidad nga kuno ginahimo nga bubon sang PKP para magrekluta kag magganyat nga magpasakup sa "Red October." AB

Mga mamumugon sa NAMASUFA, nagwelga

Paralisado ang operasyon sang pito sa 11 *packing plant* sang Sumitomo Fruit Corp. (Sumifru) sa Compostela Valley makaligad ilunsar ang welga sang 900 katapu sang Nagkahiusang Mamumuo sa Suyapa Farm (NAMASUFA) sining Oktubre 1. Ang Sumifru isa ka kumpanya nga Japanese nga nagaluwas sang saging.

Ginainsister sang mga mamumugon nga kilalalon sang Sumifru ang ila unyon kag makignegosasyon para sa isa ka *collective bargaining agreement* (CBA). Nakatalana nga iplatar sang mga mamumugon sa CBA ang demanda nga regularisasyon kag benepisyo.

Dose anyos na nga ginkampanya sang NAMASUFA ang may CBA, pero

indi sila kilalalon sang maneydsment sang SUMIFRU bangud mga kontraktwal lang kuno sila.

Bisan pa man, ginpamilit sang NAMASUFA nga sakup sila sang desisyon nga ginpaggwa sang Korte Suprema sadtong 2017 nga nagasing may angtanay nga "employer-employee" sa tunga sang Sumifru

kag mga katapu sang unyon. Sa kamatuoran, ginhatagan na sang sertipikasyon sang Department of Labor and Employment (DOLE) ang unyon bilang solo nga tiglawas sa pakignegosasyon sang mga mamumugon sang Sumifru. Nakaeksperensya man sang pagpang-ipit ang mga katapu sang unyon umpisa nga ginkasa ang welga. Isa sa mga biktima si Mildred Maglahus. Ginsulod sang 15 nga indi kilala nga lalaki ang iya balay kag ginapangita si Elizar Diayon, bise-presidente sang

NAMASUFA. Sang indi makit-an sang mga lalaki si Diayon, naglakat kag nagkawat pa sang pagkaon sa malapit nga kwartel sang protesta.

Isa pa ka lider sang unyon, si Alma Abraham, ang nagreport nga apat ka lalaki nga nagpakilala bilang mga tinawo ni Duterte ang nagkadto sa iya balay sa Barangay Babag, Monkayo sadtong Oktubre 2. Ginpa-andaman sang mga lalaki ang iya anak kag ginhambalan nga pauntaton ni Abraham ang welga. Pangatlong beses na nga ginkadtuan sang indi makilala nga mga lalaki ang balay ni Abraham kag gin-akusahan siya nga katapu sang BHB.

Sining nagtaliwan man nga mga adlaw, pila ka beses nga ginpwera sang mga eskrol nga may upod nga militar ang piket-layn sa Packing Plant 115 sang Sumifru agud makaagi ang mga van nga may karga nga saging.

SMT. Sa Real, Calamba, nakahana naman nga ikasa ang welga sang mga mamumugon sang SMT-Philippines, isa ka pabrika sang mga *semi-conductor*, matapos dali-dali nga isara ang pabrika sadtong Oktubre 1. Sa tunga sang negosasyon para sa CBA ang mga mamumugon kag maneydsment sang ipasara ang pabrika. Matapos sini, nagpiket ang mga mamumugon agud punggan ang pagpaggwa sang mga makina halin sa pabrika.

Suno kay Sylvia Lescana, pangulo sang SMT Workers Union, nagsara lang ang pabrika indi bangud nga naputo ini kundi agud likawan ang nego-

sasyon sa unyon. Nagapati ang mga mamumugon nga magabukas liwat ini sa idalum sang iban nga ngalan.

May isa ka semana na nga nagapiket ang mga mamumugon sa atubang sang pabrika, kag pila ka beses man nga gin-abangan sang pulisya kag gwardya ang pag-abot sang pagkaon kag gamit halin sa iban nga mga mamumugon kag ila mga tagasuporta.

Kadalag-an sang mga mamumugon

Samtang, nangin madinalag-on ang mga paghulag sang mga mamumugon sang Nexperia Inc. Kag sang Clarmil para sa regularisasyon sang mga mamumugon nga kontraktwal.

Napadaug sang Nexperia Inc. Workers' Union sa Cabuyao, Laguna ang regularisasyon sang 801 mamumugon nga kontraktwal sa AMI, Bolinao kag Manchester Agency. Yabi sa kadalag-an nga ini ang ululupod kag pursigido nga paghulag sang mga mamumugon batuk sa Nexperia Inc.

Madinalag-on man ang mga katapu sang unyon kag asosasyon sang kontraktwal nga mga mamumugon sa Clarmil, nga nagahimo sang mga *cake* kag tinapay sang Goldilocks, ang pagpaggwa sang Writ of Execution sang DOLE para sa regularisasyon sang 274 mamumugon sang Clarmil.

Mabaskog nga ginsuportahan sang unyon ang pagbato sang mamumugon nga kontraktwal paagi sa pag-upod sa adyenda nila sa CBA sini sa kumpanya.

Kaangut sini, gintamyaw sang Liga ng mga Manggagawang Kontraktwal sa Timog Katagalugan ang mga mamumugon sang Nexperia kag Clarmil sa naagum nila nga mga kadalag-an bangud sa paghiliusa kag ululupod nga paghulag. Magaserbi nga inspirasyon ini sa iban pang mamumugon nga nga nagabato para sa ila mga basehan ng kinamatarung kag kaayuhan, siling sang Liga.

Madamuan nga di pagsulod sa klase

Wala magsulod sa ila mga klase

ang 3,000 titser sadtong Oktubre 5, Pangkalibutanon nga Adlaw sang Mga Manunudlo, agud iduso nga pataason ang ila sweldo sa atubang sang nagatinaas nga presyo sang mga balaklon. Panawagan man nila nga pataason sa P30,000 ang sweldo sang Teacher 1; P31,000 para sa Instructor 1; P16,000 para sa Salary Grade 1; kag may P5,000 Personal Economic Relief Allowance. Ginpangunahan sang Alliance of Concerned Teachers ang “mass leave.”

Isa ka adlaw antes sini, nagmartsa ang 11,000 titser sang Maynila sa Rizal Memorial Sports Complex para manawagan sang dugang nga sweldo kag makatawo nga kahimtangan sa trabaho. Partikular nila nga panawagan ang pagpangapin sa mga trabaho nga di-akademiko nga ginapataw sa mga titser bangud sa kawad-on sang empleyado para sa buluhaton nga ini.

Bungkalan sa tubuhan

Sa Negros Occidental, nagsugod na nga magbungkalan ang may 200 mangunguma sa nagalab-ot sa napulo ka ektaryas nga duta abandoadong duta sa La Granja, La Carlota City. Ang duta nga ginbungkal kabahin sang 288 ektaryang kadutaan sang UP Los Banos College of Agriculture Research and Training Station na madugay na nga wala ginakutibar.

‘Zero Eviction Day’

Ginbansagan nga “Zero eviction Day” sang Kalipunan ng Damayang Mahihirap (Kadamay) ang protesta nga ginlunsar nila sadtong Oktubre 1 kaangut sa pagdumdum sa International Habitat Month.

Bitbit ang panawagan nga untaton naang pagpalayas sa mga imol sa ila mga komunidad, naglunsar sang mga protesta sa Bacolod, Isabela, Bulacan kag Rizal. Nagkasa man ang mga imol sa syudad sang mga piket sa iban nga pungsod, lakip ang Taiwan, Italy, Malaysia kag Korea. AB

Indi malugpayan ang singgit para sa tunay nga reporma sa duta

Matapos ang tatlo ka dekada nga pagpatuman sang magkasunod nga rehimen sang Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP) kag CARP Extension with Reforms (CARPER), nagapabilin ang problema sa kawad-on sang duta sang milyun-milyong nagatalauma. Subong nga bulan sang Oktubre, bulan sang mangunguma, liwat nga magalanog ang singgit nga isulong ang paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta.

Sa kaumhan, madugay na nga nagisi ang ilusyon sang CARP. Sa nagkalainlain nga porma, determinado nga ginasulong ang paghimakas para sa duta. Sa mga lugar nga sakup sang rebolusyonaryong gahum, ginapatuman ang tunay nga reporma sa duta sa nagkalainlain nga lebel kag ginabenepisyuhan sang milyun-milyon nga mangunguma.

Paltik nga programa sa reporma sa duta

Halin 1988 tubtub 2015, ginpatuman sang magkasunod nga rehimen ang CARP kag CARPER para paggwaon nga ginasabat sang reaksyunaryong estado ang panawagan sang masang mangunguma para sa reporma sa duta.

Pero sa tantya mismo sang Department of Agrarian Reform sadtong 2016, sa kabilugan nga 14.1 milyong ektarya nga dutang agrikultural nga sakup sang CARP, lakip 9.9 milyong ektaryas nga ulumhan, 4.7 milyong ektaryas lang ang “nahatag” sa masobra 2.7 milyong mangunguma ng benepisyaryo. Masobra lima ka milyong ektaryas nga ulumhan ang nagapabilin sa kamot sang mga agalon nga mayduta.

Sa likod sang retorika sini, ang CARP kag CARPER lunsay mga engrande nga programa lang sa *real estate*. Indi ang masang mangunguma, kundi mga daku nga agalon nga mayduta, ang nakapanginpulos sa programa. Nagbaton sila sang daku nga kompensasyon o kabayaran gamit ang bilyun-bilyong piso nga pondo pangpubliko. Nagapabilin sa kamot sang pila ka daku nga asyenda pareho sang Hacienda Luisita paagi sa “iban nga porma sang pag-saylo sang pagpanag-iyang sang duta”

pareho sang ginatawag “stock distribution option”.

Natapos na lang ang CARP kag CARPER, wala sang duta ang daku nga mayorya sang masang mangunguma. Malaut pa, sadtong Septyembre 2015, natukiban sa mga rekord sang Land Bank of the Philippines nga halos 75% sang mga mangunguma nga “benepisyaryo” sang CARP ang wala nakabayad sa mahal nga amortisasyon. Bangud diri, lapnagon ang kaso nga napilitan ang mga mangunguma nga ibaligya o iprenda ang ila mga sertipikasyon o titulo sa mga agalon nga mayduta kag mga komersyante-usurero.

Lapnagon man ang sa idalum sang CARP ang ginatawag nga “agribusiness venture agreement” (AVA) kon sa diin nangibabaw ang desisyon sang mga may kapital nga plantasyon o mga kasosyo sining “planter”. Sa idalum sang AVA, wala sang kontrol ang mangunguma sa ila duta kag naobligar sila nga magsulod sa di patas nga mga kontrata kaangut sa ginatanum, pagagamiton nga binhi kag pestisidyo, presyo sang produkto kag iban pa.

Sa idalum sang CARP, nangin madasig kag lapnagon ang pagbaylo-gamit sa mga dutang agrikultural. Nagresulta ini sa pagpalayas sang mga mangunguma sa ila duta nga ginatalauma. Sa subong, ginatsada sang rehimen US-Duterte ang paghimo nga layi sa isa ka pungsodnon nga polisiya para sa pagbaylo-gamit sang duta bilang pabor sa mga agalon nga mayduta kag daku nga negosyante.

Renta sa duta, usura kag iban pang porma sang pyudal kag ma-

lapyudal nga pagpanghimulos

Milyun-milyong mangunguma ang nagaantus sang lainlain nga porma sang pyudal kag malapyudal nga pagpanghimulos, pangunahon sa porma sang pagpataw sang mataas nga renta sa duta. May ginatawag nga “tersyuhan” (70-30) kon sa diin obligado nga magbayad ang mangunguma sa agalon nga mayduta sang renta nga 70% sang iya kabilugan kita. Lapnagon man ang 50-50 kag may mga kaso pa nga tubtub 90-10 ang partehan, pabor sa agalon nga mayduta.

May ara man nga mga kaso nga “tersyo-baligtad” kon sa diin ang renta sa duta 30% sang kita.

Sa humayan sa Kalinga, nagalabot sa P24,630 halin sa kabilugan nga kita nga P73,893 kada ektarya sang human, ang ginabayad sang mangunguma sa agalon nga mayduta. Kon amo, ang agalon nga mayduta nga wala sang amot sa kusog pagtrabaho o kapital sa produksyon nagakita sang P205.25/adlaw sa kada ektarya nga iya ginapanag-iyahan.

Samtang, matapos awason ang P44,754 nga gasto sa pagbakal sang malahalon nga sangkap kag pagbayad sa renta sa mga kagamitan kag iban pang serbisyo, nagaggwa nga netong kita sang mangunguma sa Kalinga ara sa P4,508 kada ektarya kada tig-alani o P37.50 kada adlaw. (*Basahon ang Ang Bayan, Septyembre 21, 2018.*)

Ang amo kagamay nga kita nagatulod sa mga mangunguma nga iprenda ang ila duta o mangutang sa mga agalon nga mayduta kag komersyante, masami sa mataas nga interes. Sa Negros kag iban pang lugar, ginatawag nga “aryendo” ang sistemang pagprenda sang mga mangunguma sa ila gagmay nga parsela nga duta sa mga asyendero o komersyante-usurero. Kon indi makabayad sang utang, nagakapilitan ang mga gamay nga mangunguma nga ibaligya ang ila ginprenda nga duta.

Lapnagon man ang sobra kabug-

at nga kundisyon sa pagpautang. Sa Bukidnon, ginasukot ang mga mangunguma sang 100% interes para sa gin-utang nga binhi sang mais kag 46% para sa abono kada tig-alani. Sa Eastern Visayas, ginasukot ang mga mangunguma sang tubtub 100% sa idalum sang iskema nga “palay-bayad-binhi” kon sa diin nagabayad ang mangunguma sang duha ka sako sang humay kabaylo sang kada sako nga gin-utang nga binhi.

Daku nga gasto, manubo nga kita

Tuman kadaku sang gasto sa produksyon sang mga mangunguma. Biktima sila sang mataas nga presyo sang sangkap sa pangunguma lakip ang binhi, abono, pestisidyo kag erbisidyo (pamatay sa hilamon). Ang mga ini masami ginaspulay sang mga daku korporasyon pareho sang Monsanto, Cargill kag iban pa. Ang presyo sang urea (P1,041/sako), nga masami nga abono nga ginagamit sang mga mangunguma, pinakamahal sa Pilipinas kumparar sa ibang pungsod.

Wala sang ginahatag nga subsidyo ang reaksyunaryong estado sa lokal nga produksyong agrikultural. Kumparar sa ibang pungsod, ara sa ulihi ang Pilipinas kag isahanon nga pungsod nga wala sang kumprehensibong polisiya sa subsidyo para sa lokal nga produksyong agrikultural. Wala man sang programa para sa pagmanupaktura sang mga makinarya pang-agrikultura. Sa Vietnam, kon sa diin mas manubo sang 40% ang gasto sa produksyon, daku ang ginahatag nga subsidyo sang gubyerno sa irigasyon, abono kag pagbaligya.

Masami nga ginabarat sang mga komersyante, kag pati sang National Food Authority (NFA) ang mga mangunguma sa pagbakal sang ila mga produkto. Nagalab-ot lang sa P21-24/kilo ang pagbakal sa humay. Ang todo nga liberalisasyon sa importasyon sang mga produktong agrikultural halin dekada 1990 nagbunga sang pagnubo sa lokal nga balaligyan sang bugas, sibuyas, ahos, karne kag iban pang produkto halin sa iban nga pungsod kag pagkaputo sang mga lokal nga prodyuser nga daku ang gasto. Pat-ud nga labing maga-

tibusok ang lokal nga produksyong agrikultural matapos ipaggwa ni Duterte ang Administrative Order No. 13 sadtong Septyembre 21 nga dalayon nagkuha sa restriksyon sa pagangkat sang mga produktong agrikultural.

Labaw nga pagkaputo kag pagkalubong sa utang ang ginabatas sang mga mangunguma kon ginasad sang bagyo o kon may ginaspulay nga malala nga balatian o aksidente sa pamilya.

Paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta

Sa bilog nga Pilipinas, indi mapalugpayan ang singgit kag paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta—ang libre nga pagpanagtag sang duta sa mga nagatalauma sini. Ini ang singgit para sa hustisya sosyal para tapuson ang pagpang-ulipon kag pagpanghimulos pyudal sa masang mangunguma. Ini ang magalubad sa pangunahon nga mga problema sang masang mangungumang nagabug-os sang mayorya nga pumuluyo.

Ang lapnagon nga kaimulon kag gutom sa kaumhan ang nagaduso sa ginatus-gatos ka libo nga mangunguma nga maghulag para panubon ang renta sa duta, dulaon ang usura, panubon ang presyo sang mga kagamitan sa produksyon, subsidyo sang estado sa lokal nga produksyon agrikultural, rasonable nga presyo para sa ila produkto kag iban pa nga gilayon nga demanda. Ginapakig-away man nila ang kinamatarung magbungkal sang duta nga abandonado para sa produksyong pangpagkaon kag pagbaligya.

Lubos-kapagsik nga ginaspulay sang rebolusyonaryong kahublagaan ang mga handum sang masang mangunguma para sa tunay nga reporma sa duta. Malaparan nga ginapamtaman ang minimum nga programa nga ginalakipan sang pagpanubo sa renta sa duta, pagdula sang usura, pagpanubo sa interes sa utang sa mga sangkap kag renta sa kagamitan, pagpataas sang produksyon kag

presyo sang produkto sang mga mangunguma, pagtukod sang mga kooperatiba, pagbuligay kag iban pa.

Ang maksimum nga programa napatuman kon sa diin mabaskog ang BHB kag sarang ipatuman, dumalahan kag pangapinan ang libre nga pagpanagtag sang duta sa mga nagatalauma.

Sa Samar, likom nga napanubo sang 30% ang renta sadtong q1978 kag sang 50% sang ginlunsar ang mga hayag nga paghimakas sadtong 1985. Labi pa nga ginpanubo ang renta sa duta sa 10% subong. Sa niyugan, napanubo ang renta sa duta halin 50-50 pakadto sa partehanay nga nagalab-ot sa 60-40 tubtub 66-33, pabor sa mangunguma.

Sa Echague, Isabela, napanubo ang interes sa utang sa humay halin 35% pakadto 25% kada tig-alani. Sa Baggao kag Gattaran, Cagayan nakabenepisyo ang mga mangunguma sa pagpataas sang presyo sang ila produktong mais kag pagpanubo sang interes sa pautang halin 5-10% padulong sa 3% kada bulan.

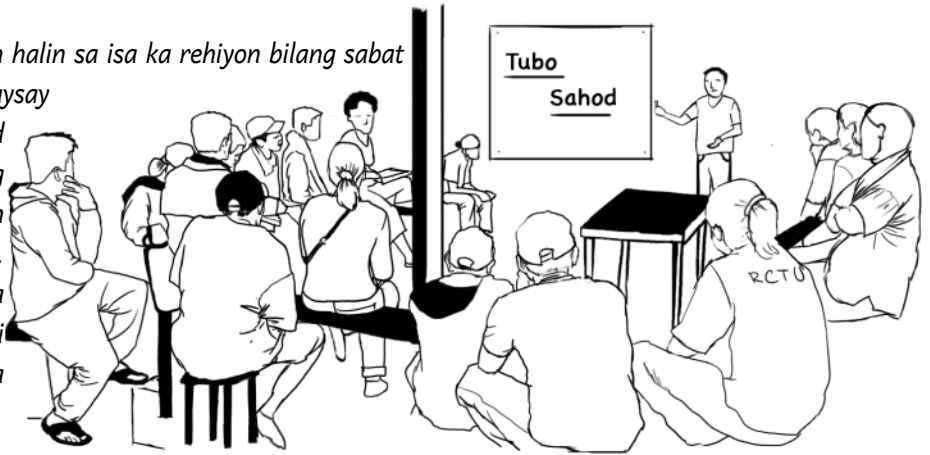
Milyun-milyon nga masang mangunguma na ang nakabenepisyo subong sa mga kadalagan sa rebolusyong agraryo, kag pulu-pulo ka libong ektaryas sang duta na ang napanagtag sa mga pamilyang benepisyo sa sulod sang pila ka dekada nga rebolusyonaryong paghimakas.

Ang mga kadalagan sa antipudal nga paghimakas kag para sa benepisyo pang-ekonomya sang masang mangunguma ang nagingganyo sa masang mangunguma nga malaparan nga magpasakup sa armadong paghimakas para agumon ang rebolusyonaryong pagbag-o sa bug-os nga pungsod. AB

Pagpanday sang Partido sa Hapmun

Ang masunod kontribusyon halin sa isa ka rehiyon bilang sabat sa panawagan nga pagsaysay nga inagihan sa pagtukod sang mga sanga sang Partido sa nagkalainlain nga patag sang rebolusyonaryong hilikuton. Nagapanawagan ang istap sang AB sa tanan nga mag-amot pa sa serye nga ini paagisang pagsumiter santampok ninyo nga mga sugilanon.

Ang amon nga rebolusyonaryong unyon, labaw sa tanan, amo ang amon eskwelahan sa makasahi nga paghimakas,” pang-umpisa ni Ka Matos sa atubang sang mga Pulang hangaway sa isa ka pulong sang sanga sang Partido sa yunit sang BHB kon sa diin siya subong nakalubog. Plano nga magpabilin ni Ka Matos sa yunit sang tatlo ka bulan para sa iya programa nga integrasyon sa kaumhan.

Siyam ka tuig na nga nagatrabaho si Ka Matos sa isa ka kumpanya nga nalakip sa pinakadaku kag labing mapanghimulos nga multinasyunal nga kumpanya sa manupaktura. Antes sini, nagkalainlain nga kumpanya ang iya ginsudlan sa sulod sang 11 tuig, kag nagtungod sang sarisari nga trabaho nga naghatag sa iya sang eksperensya. Maluwas sa direkta nga pagpanghimulos sang kapitalista, dugang nga pabudlay sa mga mamumugon ang pag-ikog-ikog sang dalag nga unyon sa interes sang kapitalista kag nagaplastar sang wala-pulos nga mga konsepto sang “kalinungan industriyal” kag ekonomismo. Makaligad ang masobra 10 tuig sa idalum sang dalag nga unyon, upod ni Ka Matos ang pila ka natak-an na nga mamumugon sa pag-organisa sang separadong unyon nga indi lang magasulong sang ila pang-ekonomya nga kaayuhan kundi pati sang ila pang-pulitika nga kinamatarung.

Sang mahangpan sang mga mamumugon ang kakinahanglanon nga atubangon indi lang ang ila mga paghimakas sa sulod sang pabrika bangud ang mga ini nakaugat sa mga basehang problema nga ginatubang sang bug-os nga pumulu-yong Pilipino, nagtukod sila sang isa

ka bag-o nga unyon nga nagatibong sang pungsodnon-demokratikong pagbag-o sang sosyedad kag may oryentasyon nga anti-imperyalista, antipyudal kag antipasista. “Lain sa daan nga dalag nga unyon, indi limitado sa lunsay mga pagbato lang para sa mga ekonomikong benepisyong pareho sa dugang nga sweldo. Nahibal-an namon sa eksperensya kon ano ang tunay nga kahulugan sang kapitalista nga pagpanghimulos. Ang puro ekonomismo magatuga lang sang labing bulnerabilidad kag kawad-on sa kahandaan sa amon kubay para batuan ang mga kontra-mamumugon nga iskema sang kapitalista kag ang maki-negosyo kag kontra-mamumugon nga polisiya sang reaksyunaryong guberno,” paathag ni Ka Matos.

Ginapamunuan ni Ka Matos kag pila ka mamumugon ang bag-o nga unyon. Pagkaligad sang pila ka bulan, narekluta sila bilang mga katapu sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) kag pormal nga gintukod ang “Hapmun,” ang sanga sang Partido sa nasambit nga rebolusyonaryong unyon.

Kumprehensibo nga hilikuton IPO

Siling ni Ka Matos, isa sa mga pinakamabudlay pero isa man sa mga pinakamabunga nga hilikuton

sa pag-organisa sang sanga sang Partido sa isa ka rebolusyonaryong unyon ang pagpauswag sa ideolohiya sang mga mamumugon. “Sadto, nagatipon kami pagkatapos sang trabaho para mag-inuman kag mag-sugilanon para likawan nga mag-pensar sa makaluluoy nga kahimangan namon sa pabrika. Pero subong, permi kami nga nagatipon para magtalakay bahin sa hilikuton unyon kag mga pulitikal nga isyu, kag para tun-an o indi gani lubaron ang ginaatubang nga mga problema sang unyon.” Ang mga katapu sang unyon nagatinguha nga mangin siyentipiko kag obhetibo sa pagsabat sa mga isyu sang mga mamumugon paagi sa nagapadayon nga pagtuon sang Marxismo-Leninismo-Maoismo kag pag-aplikar sini sa kongkretong mga kundisyon, dugang pa niya.

Nagatalana sang iskedyul ang Hapmun para sa mga hilikuton pang-ideolohiya pareho sang pangkatilingban nga pagpanayasat kag pag-saway kag pagsaway-sa-kaugalingon (PPS). “Nanibag-o kami sa PPS. Pero sang makita namon kon paano sini ginapalig-on ang prinsipyado nga paghiliusa sa sulod sang unyon kag sang Hapmun, nahangpan namon ang importansya sang nasambit nga proseso. Halin sadto nangin regular na ang iskedyul para sa PPS nga ginatlunsar sang indi magnubo sa tatlo ka beses kada bulan.” Ginpaathag ni Ka Matos nga ang pangkatilingban nga pagpanayasat nga ginahimo nila ginabug-os sang mga pagpanalawsaw bahin sa pulitika-ekonomya sang

kumpanya kag iban pang kalapit nga kumpanya. “Ang naulihi nagasanto sa mga programa nga pagpalapad nga nagatuyo nga magtukod sang mas madamu pa nga mga rebolusyonaryong unyon sa iban pang pabrika kag kumpanya.”

Suno pa kay Ka Matos, ginauyatan sang mga mamumugon ang isa ka bag-o nga kultura, bisan sa sulod sang ila mga pamilya. “Lain na ang paglantaw namon sa amon relasyon sa asawa kag pamilya bangud ginabilang na namon subong sila nga katuwang sa paghimakas. May mga kahigayunan pa nga ginaupod sang mga mamumugon ang ila pamilya sa mga pangpulitika nga pagtuon.” Nagabulig man ang Hapmun sa paglubad sa mga isyu sa pamilya kag ginamobilisa ang rebolusyonaryong unyon sa mga oras sang kinahanglanon.

Ginpaambit man ni Ka Matos nga ginakontra nila subong ang empirisismo sa ila mga hilikuton. “Kis-a, ginakinahanglan gid ang malaba nga paathaganay para makumbinse ang mga mamumugon nga magtigana sang oras para sa pagtuon, labina ang mga pormal nga pagtuon nga ginalunsar sang pila ka adlaw pareho sang Basehang Kurso Pangpartido. May ara kami nga ginatilawan nga bag-o nga programa para masabat ini, kag nagalaum kami nga mag-angkon sang dugang pang kadalag-an sa pagpauswag sang amon mga mamumugon sa teoryang Marxista.”

Sa masobra isa ka gatos nga katapu sang unyon, halos katunga ang organisadong masa nga baton ang programa sang pungsodnon demokratikong rebolusyon. Ang Hapmun ginabug-os sang katunga sang organisadong masa. “Kinahanglan gid nga pamatukan sang konserbatismo sa pagtungod sang amon mga hilikuton pangpulitika,” dugang pa ni Ka Matos. “Sadto, may pila ka katapu sang Partido nga gintugyanan nga magtungod sang mga yabing katungdanan sa pag-organisa nga nakuntento na sa ‘daan nga estilo’ sang pagtungod—indi maabtik sa pagpataas sang pangpulitika nga kamuklatan sang mga mamumugon

kag pagrekluta sa ila sa Hapmun.” Sang natumod ang nasambit nga problema, nagtindog ang mga responsableng kadre para magremolde kag nangin mas mapangahas sa pagtungod sang ila mga trabaho.

Nahangpan man sang mga unyonista ang importansya sang pagkontra sa sektarismo. Subong, nagapasakup na ang mga mamumugon kag ginaangut ang ila mga pagbato sa mga paghimakas sang iban pang mga sektor. Ang pila sa ila nagapasakup man sa mga paghulag sang mga mangunguma kag pungsodnon nga minorya bilang suporta sa ila panawagan para sa reporma sa duta kag kaugalingon-nga-determinasyon.

Mabaskog ang nangin epekto sang aktibo nga pagpatuman sang mga neoliberal nga polisiya sa pagtrabaho sang rehimeng US-Duterte sa hilikuton pangpulitika sang rebolusyonaryong unyon. Sa masobra duha ka milyon nga mamumugon sa rehiyon kon sa diin ang Hapmun, manubo pa sa 4% ang may unyon. Sa mga may unyon, manubo pa sa 13% lang ang may mga kasugtanan sa kolektibo nga pagnegosasyon.

“Padayon nga ginagamit ang kontraktwalisasyon para idinggot sa mga mamumugon ang ila kinamatarung sa unyon, labi pa ang kinamatarung nila sa kolektibo nga makigayuyay sa mga kapitalista,” siling ni Ka Matos. “Manubo pa sa P400 ang adlawan nga sweldo namon. Wala pa ini sa katunga sang kinahanglanon nga P979 sang isa ka pamilya para mabuhi nga disente sa isa ka adlaw.

Dugang pa nga palas-anon diri ang indi makatawo nga kahimtangan kag iban pa nga pagpanghimulos sa sulod sang pabrika.”

Nagapati si Ka Matos kag ang iya mga kaupdanan nga ang kahimtangan nga ini ang nagatulod sa rebolusyonaryong unyon para maglunsar sang isa ka kahublagang welga. “Indi tubtub san-o isurender sang mga kapitalista ang ila ekonomikong interes, gani kinahanglan mangin maabtik ang mga mamumugon sa paglunsar sang nagkalainlain nga porma sang kolektibo nga pag-

hulag—halin sa *slowdown* kon sa diin hungod nga ginapahinay ang produksyon, pakadto sa welga kon sa diin dalayon nga ginauntat ini.”

Naglunsar sini lang ang Hapmun sang welga para ipamilit ang regularisasyon sang mga kontraktwal kag ibalik ang mga kaupdanan nila nga ginpahalin sa trabaho. Naglunsar sang mga ligal kag ekstra-ligal nga paghulag ang mga mamumugon para labi pa nga iduso ang ila panawagan.

Ginhanas sang Hapmun ang mga mamumugon sa kolektibong pagtungod kag pagsandig sa kusog sang ila organisasyon. Ginsaysay ni Ka Matos nga halin nga gintukod ang rebolusyonaryong unyon, permi nga ginasiuro nga mauyatan ang demokrasya sa tanan nga aspeto sang ila hilikuton. “Samtang ginasiuro nga matungdan ang tanan sang mga hilikuton, permi ginasiuro na nakonsulta ang pangkabilugan nga katapuan.”

Namutikan man ni Ka Matos ang pag-uswag sa disiplina sang mga mamumugon. Wala ginapahanugutan sang rebolusyonaryong unyon, siling niya, ang hilikuton anti-sosyal bangud ginakunsiderar sini ang integridad sang unyon. Sadto, may mga ginaatubang ang unyon nga mga problema kaangut sini bangud may mga mamumugon nga naduso maghimo sang sayup bangud sa kabudlay sang ila kahimtangan. Sa amo nga mga kahigayunan kag sang indi maid-id nga ginatun-an ang kaso, permi nagadampig sa kapitalista ang dalag nga unyon batuk sa mga nagsayup nga mamumugon.

“Ginapadulot sang rebolusyonaryong unyon kag sang regular nga PPS kag pagtasar sa mga karapu ang muklat nga disiplina.”

Sa pihak sini, padayon nga ginakontra sang Hapmun ang burukratismo, nga permi nagaresulta sa wala matungdan sang pila ka kaupod sa ila mga trabaho. “Indi tanan madasig maintindihan kon paano ang husto nga pagtungod sa mga partikular nga hilikuton. Ginaki-

"Pagpanday..." sundan sa pahina 10

Malip-ot nga rebyu sa mga yabing dokumento sang UDKP

Kon wala sang rebolusyonaryong teorya, wala sang rebolusyonaryong hublag,” hambal ni Lenin.

Makapila ka beses nga ginpamatu-d-an nga husto ang malahalang nga tudlo nga ini sang dungganon nga Lenin sa mga kahublagang pagpanadlong sa pagpamuno sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) pareho sang Una kag Ikaduha nga Dungganon nga Kahublagan Pagpanadlong kag iban pang pagpanadlong sa nagligad nga 50 tuig. Partikular sa artikulo nga ini, hatagan naton tum-ok ang Una nga Dungganon nga Kahublagan Pagpanadlong (UDKP) nga pormal nga ginsuguran sadtong 1967 kag nagtapos sadtong 1977.

Antes ang liwat nga pagtukod sang Partido sadtong 1968 aktibo

nga naglunsar ang mga bataon nga proletaryong rebolusyonaryo sang kahublagan sa pagpanadlong. Naga-kahulugan ini sang isa ka malaparan nga kahublagan sang edukasyong Marxismo paagi sang pagsaway kag pagsaway-sa-kaugalingon. Angut sini, mapagsik sila nga naglunsar sang mga “discussion group” kag “teach-in” sa mga uninersidad kag kolehiyo, pabrika kag komunidad sang mga mamumugon kag mangunguma.

Ginbasa kag gintun-an nila ang mga sinulatan nanday Marx, Engels, Lenin, Stalin kag Mao, lakip ang *Communist Manifesto*; *Das Kapital*; *Wages, Price and Profit*; *Anti-Duh-*

ring; *Critique of the Gotha Program*; *Civil War in France*; *What Is To Be Done*; *Materialism and Empirio-Criticism*; *State and Revolution*; *Two Tactics of Social Democracy*; “*Left Wing*” *Communism: An Infantile Disorder*; *Imperialism: The Highest Stage of Capitalism*; *Foundations of Leninism*; *Short History of the CPSU (Communist Party of the Soviet Union)*; *Selected Works of Mao Zedong*; *the Polemics on the General Line of the International Communist Movement*.

Gingamit nila ang teorya sang Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong bilang ubay sa rebolusyonaryong hilikuton. Ginbilang sang

“Malip-ot...,” sundan sa pahina 11

“Pagpanday...,” halin sa pahina 9

nahanglan ang mapasensyahan nga ipaathag ang detalye, labina sa bag-o nga mga katapu, kag ginakinahanglan permi sila nga ubayan, bangud kon indi wala kita sang kinatuhay sa mga burukrata nga mandulang nga mandu nga wala ginakunsiderar ang kapasidad sang mga mamumugon.”

Ang suma sang hilikuton sang Hapmun sa ideolohiya, pulitika kag organisasyon ang dahilan kon nga ginabilang ni Ka Matos kag sang iya mga kapareho nga mamumugon ang rebolusyonaryong unyon bilang eskwelahan sa makasahing paghimakas. “Adlaw-adlaw namon ginatubang ang mapait nga kamatuoran nga ang kapitalista nagalunsar sang isa ka gera batuk sa amon nga mga mamumugon, kag para magpabilin nga buhi ginakinahanglan namon nga kolektibo nga magbato bilang isa ka sahi nga nagaangkon sang pinakaabante nga proletaryong teorya. Ang pinakaimportante nga katungdanan amo nga isapraktika ang teorya nga ini sa paglunsar sang amon paghi-

makas.”

Mga hangkat

Sang pamangkuton sang isa ka Pulang hangaway kon ano ang mga pangunahan nga hangkat nga ginatubang sang rebolusyonaryong unyon kag sang Hapmun, duha ang madasig nga gintumod ni Ka Matos: ang pagbato sa neoliberal nga mga polisiya sang rehimeng US-Duterte kag sa nagasingki nga pasismo sini.

“Nagapakatig-a si Duterte nga magpabilin sa gahum gani padayon niya nga ginapaboran ang mga demanda sang nagaharing sahi kag sang militar. May mga katapu kami nga nagpahayag sang kakulba bangud sa *crackdown* batuk sa mga militanteng unyonista. Sa pihak sang kapintas sang mga tikang sang rehimen, mahimo gihapon gamiton ang mga hangkat nga ini sa benepisyo sang mga pumuluyo. Waay sapayan nga mahimo magtuga sang kahadlok ang imperyalista nga kahakugon kag pasismo, indi malipod nga magapadayon ang pagbato sang mga pumuluyo. Ang paghimakas nga ini gina-

pangunahan sang PKP, nga bisan nag-umpisa nga gamay kag laptalapta, labi pa nga magalapad tubtub sa pinakapunta sini sa pagpukan indi lang sa pasista kag papet nga rehimen kon indi pati man sa bilog nga reaksyunaryong sistema.”

Samtang, nagaadaptar pa ang Hapmun sa subong nga kahimangan paagi sang pagtilaw sa bag-o nga pamaagi sang pag-organisa kag pagtigayon sang hilikuton konsolidasyon. Isa ka epektibo nga pamaagi sang konsolidasyon sang katapuan amo sa paagi sang pagprograma sang integrasyon sang mga mamumugon sa mga yunit sang BHB. Sa nagtaliwan nga tuig, may anum na nga mamumugon ang nag-integrar sa Pulang hukbo. Sa pamaagi nga ini, siling ni Ka Matos, aktwal nga naeksperensyahan sang mga mamumugon ang adlaw-adlaw nga pangabuhi sa isa ka baseng gerilya sa kaumhan. “Labaw sa tanaan, kami nagalaum nga may magdesisyon sa amon nga magpabilin sa armadong rebolusyon,” pangtapos niya. AB

"Malip-ot..." halin sa pahina 10

mga bataon nga proletaryong rebolusyonaryo nga ang Kaisipang Mao Zedong amo ang bunga sang malaba nga rebolusyonaryong inagihan sang proletaryado sang kalibutan sa ubay sang Marxismo-Leninismo, kag bilang pinakabag-o, pinaka-kumprehensibo, pinakamadalum kag pina-kapektibo sa pag-analisa sa kasaysayan kag kahimtangan sang pumulyong Pilipino kag sa paglatag sang mga tulungdan agud tumanon ang demokratikong rebolusyon sang banwa para sa paghanda sa sosyalistang rebolusyon.

Sa bulig sang mga gintudlo ni Mao bahin sa pagtukod sang Partido, sang hukbong bayan kag nagahiliugyong prente, ginsuma kag gintun-an nila sa pagpanguna ni Jose Maria Sison ang kasaysayan sang daan nga Partido Komunista. Ginsaway ang depektibong pundasyon pang-ideolohiya sang gintingub nga mga partido komunista kag sosyalista kag pangunahon, ang burges nga suhetibismo kag mga mayor nga Tuo kag "Wala" nga oportunistang kasaypanan sang magkasunod nga mag-utod nga Lava (Vicente, Jose kag Jesus) nga nangin pangkabilugan nga sekretaryo sang Partido.

Nagdesisyon sila nga magbulag sa daan nga partido kag ginlunsar ang UDKP sadtong 1967, kag liwat nga pagtukod sang Partido Komunista sang Pilipinas sadtong Disyembre 26, 1968. Gin-isyu kag ginaprubahan sa Kongreso sang Pagkatukod sang Partido Komunista sang Pilipinas-Kaisipang Mao Zedong ang basehang mga dokumento sang kahublagan pagpanadlong, ang *Iwasto ang mga Pagkakamali at Muling Itatag ang Partido*.

Katuyuan sang kahublagan pagpanadlong lunsay para sawayon kag sikwayon ang mga kasaypanan sang mga rebisyunistang traidor nga Lava kag ginpabutyag ang gilayon nga kinahanglanon sang paglunsar sang inaway banwa suno sa pangkabilugan nga linya sang demokratikong rebo-

lusyon sang banwa batuk sa imperyalismong US kag mga lokal nga mapanghimulos nga sahi sang daku nga kumprador kag agalon nga mayduta. Gintukod ang tatlo ka dungganon nga armas sang rebolusyon—ang Partido bilang sulong nga destakamento sang proletaryado, ang rebolusyonaryo nga armadong paghimakas base sa aliyansang mamumugon kag mangunguma, kag ang nagahiliugyong prente sang mga patriyotiko kag progresibong pwersa.

Sadtong 1970 ginpublisar ang *Lipunan at Rebolusyong Pilipino (LRP)*, nga una ginpublisar sa porma nga mimyograp sadtong 1969. Bilang isa ka pangunahon nga dokumento sang pagtukod, ginaysay diri ni Amado Guerrero, Tagapangulo nga Tagapundar sang PKP, ang kasaysayan sang pumulyong Pilipino, pag-analisa sa malakolonyal kag malakolonyal nga sistemang pangkatilingban sang Pilipinas kag gin-athag ang demokratikong rebolusyon sang banwa, lakip ang nagapamuno nga pwersa, kag ang mga tulungdan kag sosyalistang perspektiba.

Ginsaway kag ginsikway ang rebisyunistang linya sang grupong Lava kag sang Communist Party of Soviet Union. Sa libro nga *Pangkalahatang Sagot (Pangkalahatang Sagot sa Propagandang Lavaista para sa Rebisyonismo kag Pasismo, 1971, kag Pomeroy's Portrait: Revisionist Renegade, 1972)* gintum-ukan ang rebisyonismo sang grupong Lava kag ang aktibong ahente sini nga si William Pomeroy.

Sadtong Abril 1972, ginpaggwa man bilang isa ka manwal ang *Gabay Pang-organisasyon at Balangkas ng mga Ulat kag Gabay para sa Pagbubuo ng*

"Malip-ot..." sundan sa pahina 12

Mga mahalagang dokumento sa

Unang Dakilang Kilusang Paqwawasto

1967
1 *Makibaka para sa Pambansang Demokrasya (unang edisyon)*

1968
Disyembre 26
Iwasto ang mga Kamalian at Muling Itatag ang Partido 2
Saligang Batas ng Partido 3
Programa para sa Demokratikong Rebolusyon ng Bayan 4
Ang Bayan 5

1969
Marso 29
6 *Saligang Alituntunin at Regulasyon ng BHB*

1970
Lipunan at Rebolusyong Pilipino 7

1972
Setyembre
8 *Rebolusyonaryong Gabay para sa Reporma sa Lupa* 8
Paglalogom ng Tatlong Taong Karanasan (1968-1971) 9

1974
10 *Mga Partikular na Katangian ng Ating Digmang Bayan*

1976
Ang Mahigpit Nating Mga Tungkulin 11

5 sibilyan, ginpatay sang rehimen

Nagalaba ang maduguon ng rekord sang rehimen ng Duterte sa wala-untat nga pagpamatay sa mga sibilyan nga biktima sang kaimulon. Sining nagtaliwan nga duha ka semana, lima ka sibilyan ang nareport nga ginpatay sang mga armadong tinawo sang estado.

Sadtong Oktubre 6 sang aga sa Negros Occidental, ginpatay sa pagluthang si Jaime de los Santos, 62, sa atubang sang isa ka panaderya sa Guihulngan City. Si De los Santos ang tagapangulo sang Pamalakaya sa lugar. Sa adlaw man nga ina, ginpatay sa pagluthang si Daniel Tejamo sa banwa sang Libertad. Si Tejamo lider sang Bugsay Mangingisda sa ila banwa.

Sa Maguindanao, napatay ang 43-tuig nga si Mariam Acob, boluntir sang Kawagib Moro Human Rights, pagkatapos luthangon sang ginaspetsahan mga elemento sang militar sadtong Septyembre

23, mga alas-3 sang hapon sa Mamasapano.

Pauli si Acob sakay sang iya motorsiklo sang luthangon sang duha ka lalaki nga magkaangkas sa isa ka motorsiklo. Pito ka beses siya nga ginpalukpan nga gilayon niya ginkamatay.

Suno sa Kawagib, pila ka semana antes ang pagpatay kay Acob, sunud-sunod nga nabaton niya ang pamahug. Si Acob kilala nga tagapangapin sang tawhanong kinamatarung kag kritiko sang militarisasyon sa ila prubinsya. Lider man siya sang Tindeg Bangsamoro, isa ka organisasyon sang mga bakwit sa

Manguindanao.

Sa Sorsogon, napatay si Salvador Gracilla, 36 tuig ang panuigon nga mangingisda, makaligad luthangon sang mga suldado sang 31st IB sadtong gab-i sang Septyembre 27 ang iya balay sa Barangay Recto, Bulan kon sa diin temporaryo nga nagtenir ang isa ka iskwad sang BHB. Sa sulod man sang balay sang panahon nga ina ang asawa kag tatlo nila ka anak nga lunsay menor de edad. Sa pihak sang pagpakilala nga sibilyan, ginpatay sang mga suldado si Gracilla sa atubang sang iya mga anak. Pagkatapos sini, ginkawat sang mga suldado ang selpon kag kwarta ni Gracilla.

Sadtong Septyembre 26, ginpatay man sa pagpangluthang sang

"5 sibilyan...", sundan sa pahina 13

"Malip-ot...", halin sa pahina 10

Demokratikong Gubyerno ng Bayan. Gindugang sa mga basehang dokumento sang pagpanadlong sang Partido amo ang "Pahayag ng Bagong Hukbong Bayan (BHB)," ang "Batayang Alituntunin at Regulasyon ng BHB," nga gin-aprubahan sadtong Marso 29, 1969. Nagserbi nga ubay ang manwal nga ini para sa pagtukod sang mga organo sang gahum pangpulitika, ang nagkalainlain nga organisasyong masa, mga yunit sang hukbong bayan kag Partido sa sulod sini kag sa mga lokalidad. Kasunod sini, ginpalapnag man ang *Rebolusyonaryong Gabay para sa Reporma sa Lupa* bilang kumprehensibo kag detalyadong ubay sa mayor nga demanda sang mangunguma para sa duta.

Pagkaligad sang tatlo ka tuig, ginsuma sang bag-ong tukod nga Partido ang iya inaghan sa *Summing Up Our Experience After Three Years (1968-197)*. Kumprehensibo nga ginpakita sa dokumento ang pag-uswag sang rebolusyonaryong paghimakas, mga malahalon nga kadagalagan sa pagpangibabaw sa mga

daku nga kabudlayan, mga kasaypanan kag kahuyangan para sa pagpanadlong kag pagsulong.

Agud hatagan sang kongkreto nga korte ang inaway banwa sa Pilipinas, ginpaggwa sadtong 1974 ng Komtite Sentral ang *Mga Partikular na Katangian ng Ating Digmang Bayan*. Gin-athag sini ang mga masunod: ang aton inaway banwa isa ka pungsodnon demokratikong rebolusyon nga bag-ong tipo; kinahanglan nga ilunsar ang inaway banwa sa kaumhan; nagaaway kita sa isa ka mabukid nga kapuluan; daku kag mabaskog ang kaaway samtang kita gamay kag maluya; nagtuhaw ang isa ka pasistang diktadurya sa tunga sang krisis pangpulitika kag ekonomya sang nagaharing sistema; ginaharian ang pungsod sang isa ka imperyalistang poder kag kon amo, may isa ka unipikadong armadong reaksyon; kag ang United States nagapatibusok sa Asia kag sa bilog ng kalibutan; ang rebolusyon nagabante sa tunga sang pangkabilugan nga krisis sang pangkalibutanon nga sistemang kapitalista.

Waay sapayan nga disbentaha

sa umpisa ang paglunsad sang inaway banwa pareho sang Pilipinas, ini mangin paborable sa pangmangugayan. Ginpanginwala sini ang daan nga ideya nga imposible ang paglunsar sang malawigan nga inaway banwa sa isa ka pulu-pulo nga pungsod kag mapadaug lang ang rebolusyon paagi sang isa ka malawigan nga ligal nga paghimakas nga ginasuportahan sang isa ka armadong pag-alsa sa Maynila kag kaingod nga mga rehiyon.

Base sa kabang-manggad nga natipon sadto kag pagkatapos sang plenum sang Disyembre 1975, ginpulisar sang Komite Sentral Ang *Mahigpit Nating Mga Tungkulin*. Ini indi lang para tumuron ang mga kasaypanan kag kahinaan kundi ang mga nagsanto nga solusyon sini. Madinalag-on nga ginhatagan sang ubay sang basehang dokumento nga ini ang pagdaku sang rebolusyonaryong kahublagan sandig sa linyang antipasista, anti-imperyalista kag antipyudal halin 1976 pasulong. Antes matapos ang dekada 1970, nagsulod na ang aton inaway banwa sa abante nga subhalintang sang estratehikong depensiba. AB

31st IB si Emarlo Gamba, 28, drayber sang traysikel kag residente sang Barangay San Julian, Irosin sa pareho nga prubinsya. Si Gamba daan nga aktibista. Samtang nagapasada sang iya traysikel sa lindero sang mga barangay sang San Pedro kag San Julian, ginsundan kag ginluthang siya sang duha ka lalaki nga magkaangkas sa motorsiklo.

Sadtong Septyembre 24, isa ka drayber sang traysikel sang Irosin ang gintuyo man nga patyon. Ginluthang si Rodolfo Abion sang duha nga di makilal-an nga lalaki. Naigo siya sang bala sa tuo nga braso pero nabulong man sa Irosin Hospital. Suno kay Abion, tatlo ka beses na siya nga ginpasibangdan sang militar nga katapu sang BHB bisan pa nga paliwat-liwat niya ini nga ginpangin-wala.

Ilegal nga pagpang-aresto.

Tatlo ka lider-Lumad ang ilegal nga gin-aresto sang mga elemento sang 36th IB sadtong Oktubre 5, alas-5 sang hapon, sa Sityo Poog, Maitom, Tandag City, Surigao del Sur. Ginkilala ang mga biktima nga sanday Enecito Catapate, Junie Catapate, kag Lito Delicona. Ginkulong ang tatlo sa kampo sang 36th IB sa Tandag City.

Ang tatlo nga lider sang SIDLAK (Sustinidong Ipalambo ug Depensahan ang Lumadnong Kahiusahan Alang sa Sumusunod nga Kaliwatan), isa ka organisasyon sang mga Lumad halin sa mga banwa sang Tandag, Cortez kag Lanuza, nga mabaskog nga nagapamatuk sa pagsulod sang mga kumpanya sang mina kag troso sa ila dutang ansestral.

Antes sila arestuhon, ginreport sang tatlo ka lider nga paliwat-liwat sila nga ginahambalan sang mga suldado nga magkadto sa ila kwartel. Ginpilit man sang militar ang mga lider sang SIDLAK nga ipasara na ang ila buluthuan sa komunidad, ang Tribal Filipino Program of Surigao del Sur.

Samtang, nagpaggwa sang mandamyento de aresto ang reak-

syunaryong korte base sa himu-himo nga mga kaso batuk sa masobra 30 lider kag katapu sang mga progresibong organisasyon sa Misamis Oriental. Duha sa ila ang gin-aresto sadtong Oktubre 4. Ginkilala ang mga biktima nga sanday Jerry Basahon, lider sang Misamis Oriental Farmers Association, kag Merlita Dorado, koordineytor sang Gabriela sa amo man nga prubinsya.

Sadtong Septyembre 21, ginpakaan man sang himu-himo nga kaso sang pagpatay sanday Wilson Barros, lider sang Kilusang Mayo Uno-Northern Mindanao Region (NMR), kag Arthur Colao sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas-NMR.

Ilegal nga gin-aresto man sang 24th IB ang lima ka myembro sang Salakniban Pita Takay (Pangapinan ang aton Kadutaan), isa ka organisasyong masa sa Sallapadan, Abra sining Oktubre 6. Gindala ang lima sa kampo sang militar sa Barbarit, Lagangilang.

Militarisasyon. Okupado sang mga suldado sang 50th IB ang mga baryo sa mga banwa sang Balbalan kag Pinukupuk sa Kalinga nga nagatuga sang kahadluk sa mga residente, pagpanamad kag pagpangawat sang ila mga propyedad kag pagkaatrasar sang pangabuhian sang tagabaryo.

Nagkampo ang mga suldado sa tunga sang mga komunidad kag pwersahan nagarekrut sang CAFGU kag Barangay Intelligence Network, kag nagapasurender bilang mga katapu sang BHB.

Sa Samar, umpisa Septyembre 15 ginatublag man sang 87th IB ang mga barangay sang Biri, Binangaran kag Daligan sa banwa sang Calbiga. Ginareklamo sang mga residente ang pag-okupa sang mga suldado sa mga simbahan pati ang *dancing hall*. Ginbutangan man sang mga suldado sang mga numero ang mga balay, nagsensus kag nagainterogar sa tagabaryo. Sa isa ka baylehan, nanayataya sang pusil ang mga hubog nga suldado sa mga residente nga nagakalipay.

Sa Kalamansig, Sultan Kudarat,

ginsunog sang mga Marines ang balay sang mangunguma nga Blanko Kansal, kag ginpangabot kag ginwahan ang iya pananum para makahugpa ang helikopter sang militar. Maluwas sini, ginbutangan man sang mga suldado sang higko sang tawo ang mga ulunan kag ginlapta ang iya tinipon nga bugas kag asin.

Ginpanglabo man sang mga suldado ang dingding sang balay ni Salba Kamandan agud himuon nga panggatong.

Ginhimo sang mga suldado ang pagtampalas nga ini pagkatapos sila ambuson sang BHB sadtong Septyembre 16 kag 17 malapit sa lugar.

Crackdown. Sunud-sunod man nga ang "red-tagging," pagpang-ipit, kag pagpamahug sang militar sa nagkalainlain nga progresibong grupo kag personalidad kaangut sang peke nga padihut "Red October".

Sanday Joseph Pausal, *national coordinator* sang Kilos Na Manggagawa kag Neditha Jadie, pungsodnon nga sekretaryo sang Kilusang Mayo Uno Campaign Department, lunsay ginatiktikan kag ginaipit sang mga ahente sang rehimen. Sa separado nga insidente, ginsundan sila sang nagpakilala nga mga suldado kag ginhambalan nga indi na mag-organisa sang mga mamumugon.

Pati ang mga tawong-simbahan indi libre sa mga pagpamahug kag "red-tagging". Sadtong Septyembre 28, ginreport sang Iglesia Filipina Independiente (IFI) Rev. Felix Espra Jr., kura-paroko sang Tigbao, Zamboanga del Sur, nga ginpintahan ang mga pader sang iya kapilya sang "IFI=NPA," "Bishop Ablon=NPA" kag iban pa. Si IFI Bishop Antonio Ablon tagapangulo su-bong sang Karapatan-Western Mindanao. Ginaipit man ang iban pang relihiyoso nga katapu sang Oblates of Notre nga nakabase sa General Santos City. Nagabulig ang nasambit nga organisasyon sa mga grupong Lumad, partikular ang grupong Taboli-Manob S'daf Claimants Organization. AB

Presyo sang langis, pinakamataas sa nagligad nga 10 tuig

Halin sang magpungko si Duterte sa poder, 28 beses nga nagtaas ang presyo sang mga produktong petrolyo. Sa nagligad nga 10 bulan, nag-saka na sang P13.50/litro ang *diesel* kag P13.37 ang gasolina. Kabahin ini sang epekto sang TRAIN (Tax Reform for Acceleration and Inclusion) Law nga nagdugang sang P2.80 kada litro sa presyo sang *diesel* kag P2.97 sa gasolina. Sining Oktubre, nagrehistro sa pinakamataas ang presyo sang langis sa sulod sang napulo ka tuig.

Nagtaas ang abereyds nga presyo sang *diesel* sang P20.35/litro kag sang gasolina sang P19.35 halin 2016. Sa Metro Manila, ara sa P48.30/litro ang presyo sang *diesel* kag ang presyo sang gasolina ara sa P60.50/litro na subong. Tuig 2008 pa ang ulhi nga nagrehistro sang P60-61/litro ang presyo sang gasolina.

Walo ka beses man nga nagtaas ang presyo sang *liquefied petroleum gas* (LPG) sa tuig nga ini. Sa subong, ang LPG ginabaligya sa Metro Manila sa presyo nga P866 kada 11-kilo nga tangke halin sa P400-P650 sadtong 2016.

Ginhingalitan sang mga daku nga kumpanya sang langis ang probisyon sang awtomatikong pagpataas sang presyo o “price adjustment” nga nakasaad sa Oil Deregulation Law sang 1998. Gamit ang mekanismo nga ini, ginatugutan ang mga kumpanya sang langis nga magtaas sang mga presyo sandig sa paghulag sang presyo sang krudo sa pangkalibutanon nga merkado kag sang bayluhanay sang piso kag dolyar. Sa idalum sini, nadungangan sang mga kumpanya ang ila kita sang P1.41/litro halin sa ginabaligya nila nga *diesel*, kag mga P2.53/litro sang gasolina.

Ginpangako sang rehimen nga isuspendir sini ang pagpangulekta sang bag-o nga buhis sa mga produktong petrolyo kon magrehistro sa \$80/bariles ang presyo sang krudo sa internasyunal nga bala-ligyaan. Santo ini sa isa ka probisyon sang layi nga TRAIN. Pero suno sa IBON, madugay na nga nagrehistro sa \$80/bariles ang krudo, kon pagabasehan ang bayluhanay sang piso kag dolyar sa panahon nga ginpasar ang TRAIN. Amo man, pila ka beses nga naglabot na sa presyo nga ini ang krudo sa merkado sa Singapore.

Malaut pa, ginagamit subong sang rehimen ang mas mataas nga presyo para iduso ang *joint oil exploration* sang Pilipinas kag China sa South China Sea, partikular sa Recto Bank. Ang Recto Bank kabahin sang Spratly Islands nga soberanong teritoyo sang pungsod.

Sobra-sobra nga suplay pero mataas ang presyo

Sige-sige nga nagatimbuok ang presyo sang langis sa Pilipinas sa atubang sang pagtinguha sang pangkalibutanon nga kartel sa langis nga kontrolon ang suplay kag presyo sa atubang sang sobra-sobrang

suplay kag manubo nga demanda para diri sa internasyunal nga merkado.

Nagtibusok ang presyo sang krudo sadtong 2015, halin sa pinakamataas sini nga

P115/bariles sadtong 2014. Ginbu-nga ini sang sobrang produksyon sang mga pungsod sa Middle East, partikular sang Saudi Arabia, kag sobra-sobrang pagmina sang *shale oil* (langis nga makuha halin sa bato) sang US.

Sa idalum sang pila ka beses nga kaisahan sang OPEC (Organization of Petroleum Exporting Countries) nga buhinan ang produksyon sang langis, ginapabilin sang US kag Saudi Arabia nga mataas kag manubo ang presyo sang langis sa tuyo nga paludhon ang ibang pungsod kag agawon ang mga merkado. Sa partikular, ginatarget nila nga piangon ang mga karibal sini nga pungsod, pareho sang Venezuela, Russia kag Iran na lunsay nakasandig sa pag-eksport sang langis.

Subong nga tuig, ginbuhinan sang Saudi Arabia, sa pagpangabay sang Russia, ang ila produksyon sang langis. Sa US, pagkatapos naglabot sa pinakamataas sa kasaysayan ang produksyon sang *shale oil*, ginbuhinan ini tubtub magsadsad ang imbentaryo sang langis sadtong Hulyo sa pinakamataas nga lebel halin Pebrero 2014.

Sini naman nga Mayo, unilateral nga ginbasura sang US ang kasugtanan nukleyar sa Iran kag nagpaandam sa ibang pungsod nga magangkat sang langis halin sa nasambit nga pungsod. Katuyuan sini nga buhinan sang tubtub isa ka milyong bariles ang suplay sang krudo sa internasyunal nga merkado kag agawon ang balaligyaan nga uyat sang Iran. Nagtibusok man sang isa ka milyon ang produksyon sang langis sang Venezuela tuga sang mabaskog nga presyur sang US sa ekonomya kag pulitika sang pungsod.

Resulta sang tanan nga ini, nagsaka pakadto \$78 ang kada bariles sang krudo sadtong Abril halin sa P66/bariles sa umpisa sang tuig. Pero ang pagtaas nga ini nakatalana nga mabawi bunga sang pagpabilin gihapon sang mataas nga produksyon sa pihak sang pagbuhin kumparar sa nagabakal sini. AB

Pagpasilabot sang US sa pungsod, nagalapad

Baliskad sa ginapaggwa ni Rodrigo Duterte nga indi niya gusto ang bulig sang US, nagatinangkas nga kwarta kag tonelada nga armas ang ginabaton sang rehimen sini lang halin diri. Paagi sa mga ini, labi nga ginapalapad sang rehimensang Duterte ang pagpasilabot sang imperyalistang US sa pungsod.

Ginhayag sang US sadtong Agosto nga ang Pilipinas ang nakabaton sang pinakadaku nga “ayuda” militar halin sa US sa bug-os nga Southeast Asia. Nagalab-ot na sa masobra P5 bilyon ang kantidad sang kagamitan militar nga ginapondohan sang US para sa Armed Forces of the Philippines (AFP) halin Enero 2017 tubtub Agosto 2018.

Lakip sa mga kagamitan nga ini ang *tactical drone system* nga ginagamit sa pag-atake sa Marawi City sadtong 2017; ginatos nga pistolang Glock, mga M4 *carbine* kag *grenade launcher*; duha nga ginretiro nga eroplano nga C-208 Cessna para sa paniktik; ang P687 milyon kantidad nga Scan Eagle *drone system*; kag ang Special Airborne Mission Installation and Response System nga nagabalor sang P807 milyon, kag nagahatag sang ikasarang sa eroplano nga C-130 Hercules nga paigtingon ang kapabilidad sini sa paniktik, kag *command and control*. Pati ang duha ka helikopter nga Bell nga donasyon kuno sang pungsod Jordan sadtong Agosto, ginastuhan man sang US paagi sang Third Party Transfer sini. Dugang diri ang mga gamit-militar nga ginhatag sang US sa Marines Special Operations group sadtong Hunyo nga nagabalor sang P178 milyon; kag ang nakatalana nga ideliber sang US nga duha ka daan nga pangatake nga eroplano nga OV-10 Bronco subong nga tuig.

Suno kay Jose Romualdez, embahador sang Pilipinas sa US, magahatag pa ang US sang dugang nga P1.4 bilyon sa porma sang mga kagamitan kag aktibidad pangmilitar sa AFP sa masunod nga duha ka tuig agud pauswagon kuno ang kapasidad sang pungsod batuk sa mga “terorista”. Ang pondo nga ini magahalin sa badyet sang US para sa Overseas Contingency Operation (OCO), ang pondo para sa gera “kontra-terorismo” sini

sa nagkalainlain nga bahin sang kalibutan. Ginabilang sang US nga OCO ang mga operasyon sang Operation Pacific Eagle kag ang mga gintingub nga paghanas-militar sa pungsod.

Kaangut sini, gindul-ong na sang gubyerno sang US sining Septyembre ang lima ka milyong bala kag eksplosibo para sa AFP. Lakip diri ang mga bala nga 5.56 mm kag 7.62 mm (para sa M16 kag M14 pasunod), mga bala para sa 12-gauge *shotgun*, kalibre .50 nga mga bala, kag mga *stun grenade* nga nagatuga sang temporaryo nga pagkabungol kag pagkabulag, kag masami ginagamit sang pulisya sang US batuk sa mga raliyista. Nagabalor ang tanan nga ini sang P117.4 milyon.

Ang mga bala nga ini nakatigana sa Light Reaction Regiment kag iban pang yunit sa idalum sang AFP Joint Special Operations Group nga espesyal nga ginahanas sang US para magserbi nga kabulos sa “kontra-terorismo” nga ginalunsar sini sa pungsod.

Nauna na nga gindul-ong man sang militar sang US ang isa ka milyon pa nga bala para sa Philippine Air Force (PAF), nga ginbakal sa idalum sang US Foreign Military Sales Program para sa mga operasyon pagpamomba kag istraping sang mga eroplano kag helikopter sang PAF.

Mas madamu, mas masunson nga gintingub nga mga paghanas

Gintugutan man ni Duterte ang pagdamu kag pagsunson sang mga gintingub nga paghanas-militar sang US kag AFP, baliskad sa iya pahayag sadtong 2016.

Sa pulong nanday AFP Chief of Staff Carlito Galvez kag Admiral Philip Davidson, kumander sang US Indo-Pacific Command (Indo-PACOM), sining ulihi nga semana sang Septyembre, ginkasugtan sang duha ka heneral nga palaparon kag pasunson ang gintingub nga mga

paghanas sa 2019.

Halin sa 261 paghanas subong nga 2018, nakatalana nga may 281 paghanas sa 2019, nga magahatag-tum-ok kuno sa seguridad pangdagat, humanitarian aid, kag “kontra-terorismo”.

Subong nga tuig, sarisari nga gintingub nga paghanas na ang ginahimo sang militar sang US kag AFP. Ang isa nga ginahimo subong amo ang ikaduha nga edisyon sang “Kaagapay ng mga Mandiirigma ng Dagat” (KAMANDAG 2), na gintalana sa Oktubre 2-10. Luwas pa sa tropang Amerikano kag Pilipino, may tropang Hapon man nga nagpasakup.

Ginpangunahan man sang US Indo-PACOM ang “Rim of the Pacific” (RIMPAC) Exercise nga gintambungan sang mga kaalyado nga pungsod sini, lakip ang 700 tinawo sang Philippine Navy sa Honolulu, Hawaii sadtong Hunyo tubtub Agosto. Ang RIMPAC ang isa sa pinakadaku nga gintingub nga paghanas nga ginapangunahan sang US agud mapasikat sa Indo-Pacific.

‘Social media cell’

Pati sa patag sang *social media*, nagapasilabot man ang US. Ginanunsyo sang embahada sini karon lang nga natapos sang US Army ang paghanas sang isa ka “social media monitoring cell,” nga bahin sang Civil-Military Operations Regiment sang Philippine Army ngsa ginumpisahan sadtong Hulyo 23.

Pagagamiton sang espesyal nga grupo nga ini ang pasilidad kag kalamayan nga ginasuplay sang US para tapnaon ang kahilwayan para magpahayag sang kaugalingon kag ang kahilwayan sa pamahayag sang tanan nga mga kaaway sa pulitika sang rehimen nga arbitraryo sini nga ginabansagan nga “terorista.” AB